

UNS ALTRES TEMPS

Paco Romeu

Uns altres temps (Cànon de peu trencat)

Amb

MARTÍ (pare)
MARTA (mare / filla del pare)
MARTINA (filla de la mare)

* * *

L'escena recrea l'ambient d'una casa vella de poble gran. La llum, tèrbola, tenyix de grisos i ocres el blanc immaculat del fons. L'olor duu records de braser, de sabó d'escates i d'anís. Al fons, sis camises blanques d'home esteses al llarg d'un cordell que travessa l'escenari a bona altura. A la dreta, un piano de paret amb el seu tamboret. Sobre el piano, una botella d'anís i un gotet de vidre gros i gastat. Molt a prop, una taula de planxar.

Temps primer

MARTÍ és a l'esquerra, assegut sobre un rústic banquet de fusta. De posat greu i físic angulós, aparenta uns quaranta anys dels d'abans, de quan amb eixa edat ja es veia com algú seria de vell. Vestix de feina, humil i digne, a l'estil rural de fa mig segle. Davant d'ell, aferrat amb un gat a un rudimentari banc de treball, hi té un talòs de fusta al qual va donant forma a colp de cisell: encara que no s'endevinen els detalls s'intuïx que talla una figura humana d'un parell de pams d'alçada. Darrere del repicament del martell sobre el ferro aguaita, remugada entre les dents, una melodia adusta i ferma.

Entra MARTA per la dreta, una dona de cinquanta i tants anys que evidencia una notable coixària. La seua aparença és actual, en contrast amb la de MARTÍ: pentinat curt rapat pel bescoll i amb blens de diferents tints, falda llarga i ampla i samarreta negra reivindicativa d'alguna causa més o menys justa i recent. Carrega amb un braser fumejant, sobre el qual duu una antiga planxa de brases. Ho deixa tot en terra, al costat de la taula de planxar, s'acosta al fons de l'escenari i despenja una de les camises. L'estén sobre la taula, agafa la planxa del braser i es posa en feina.

MARTÍ i MARTA, cadascú a la seua, guarden silenci sense mirar-se. La combinació dels sons propis de les seues labors sobre el cantussol de MARTÍ crea un am-

bient estrany, tens i dissonant, que es prolonga durant un minut etern. De sobte MARTA deixa de planxar. Tanca els ulls i nega amb el cap, com qui és torturat per un mal record.

MARTA. Per l'amor de Déu, no em trac del cap eixe martelleig. *(Obri els ulls. Sospira. Torna a planxar. A MARTÍ, sense mirar-lo.)* Per fi han vingut a veure les bigues.

MARTÍ *(sense mirar MARTA)*. Qui ha vingut? El Bonico?

MARTA. El Bonico ja fa no sé els anys que es va morir de vell. Ha vingut el net.

MARTÍ. I què ha dit?

MARTA. Què havia de dir? Que estan fetes malbé.

MARTÍ. No li faces cas. Els Bonicos sempre han sigut uns lladres.

MARTA. I vosté un agarrat. És que no veu que no m'atrevisc a pujar per culpa dels cruixits?

MARTÍ. Deuen ser els ratolins.

MARTA. Quins ratolins ni què gaites? S'haurien de canviar totes. Com a poc, la grossa del mig.

MARTÍ *(deixant el cisell per un instant i fent-li una ullada al sostre)*. Ai, Senyor. Una casa nova!

MARTA. Nova, diu. Si no ens cau damunt ja farem prou. Eixes bigues porten bona cosa carregada. *(Mirant MARTÍ.)* O és que ja no se'n recorda?

MARTÍ calla, sense tornar-li la mirada, i torna al treball. MARTA deixa la planxa i se servix un culet d'anís. Fa un glop i el torna a deixar sobre el piano. Continua planxant.

MARTÍ. No són hores de beure.

MARTA. Li diu el mort al degollat.

MARTÍ. Ja podries posar-li'n un glopet a ton pare.

MARTA. Sap que a Santo Domingo quan enceten una botella de rom tiren a terra el primer raig? Diuen que és «*pa' los muertos*».

MARTÍ. I tu com ho saps?

MARTA. Perquè jo no soc com vosté. Jo parle amb la gent i tinc curiositat per les coses.

MARTÍ. Si tingueres la meitat de curiositat per ta casa i per la xiqueta no estaríeu com esteu.

MARTA. Vosté pot dir missa, però jo no done per a més. Si els dies tingueren trenta hores...

MARTÍ. Els teus dies haurien de ser com els meus. Ja veuries si ben de pressa...

MARTA (*contrafent MARTÍ, acabant la frase amb ell*). Si ben de pressa se't passaria la ximpleria.

MARTÍ (*mira MARTA de reüll, mossegant-se la llengua, i torna al treball*). I la xiqueta?

MARTA. No ho sé. Deixe-la que vole.

MARTÍ. No volares tu prou?

MARTA. Jo, volar? Au, tire! (*S'acosta al piano, fa un altre glopet d'anís i torna a la feina.*) I de xiqueta res, que a Martina ja fa temps que li van eixir les ales.

MARTÍ. Deuen ser les de llet. Eixes cauen prompte.

MARTA. O se li podriuen a una al damunt sense arribar a gaspar-les.

MARTÍ segueix a la feina, mentre MARTA s'acosta al piano, apura l'anís, i obri la tapa del teclat. Amb la dificultat que provoca l'oblit, toca una frase que vol recordar la que cantussejava adés MARTÍ, potser una mica més alegre i un semitò més alta. Les notes, molt llargues, semblen fragmentar-se en coincidir amb el persistent repicament del martell.

MARTÍ. Això no era així.

MARTA. I què vol? Amb el temps tot s'oblida. (*Tanca la tapa del teclat.*) O quasi tot.

MARTA se servix un altre culet d'anís, fa un glop i torna a la planxa. De nou es crea una xicoteta simfonia entre les labors d'ambdós, aquesta vegada una mica més harmoniosa: MARTA, en veu molt baixa, dobla el cantussol de MARTÍ, tractant d'esmenar les notes que ha errat al piano. Els colps de la planxa sobre la taula semblen ajustar-se al ritme de la melodia.